

Jak korzystać z Polskiej Ramy Kwalifikacji?

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

IBE

kwalifikacje dla każdego

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Autorzy:

dr Stanisław Sławiński (red.)

dr Agnieszka Chłoń-Domińczak

Agnieszka Szymczak

dr Gabriela Ziewiec-Skokowska

Konsultacje merytoryczne:

prof. dr hab. Ewa Chmielecka

prof. dr hab. Andrzej Kraśniewski

dr Jolanta Urbanik

Koordinacja składu i druku:

Emilia Danowska-Florczyk

© Copyright by: Instytut Badań Edukacyjnych, Warszawa 2017

Skład, druk:

ViW Studio Wiktor Krawczyński

ul. Szkolna 3

05-530 Dobiesz

Instytut Badań Edukacyjnych

ul. Górczewska 8

01-180 Warszawa

tel. +48 22 241 71 00; www.ibe.edu.pl

Publikacja współfinansowana przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach projektu: „Wspieranie realizacji I etapu wdrażania Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji na poziomie administracji centralnej oraz instytucji nadających kwalifikacje i zapewniających jakość nadawania kwalifikacji”.

Egzemplarz bezpłatny

Jak korzystać z Polskiej Ramy Kwalifikacji?

Wstęp

Powstający w Polsce Zintegrowany System Kwalifikacji (ZSK) ma umożliwić porównywanie kwalifikacji nadawanych w kraju i w innych krajach Unii Europejskiej poprzez odniesienie ich do poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji (PRK), a za jej pośrednictwem do poziomów Europejskiej Ramy Kwalifikacji (ERK). Wszystkie polskie kwalifikacje włączone do ZSK muszą mieć określony poziom PRK. Określenie poziomu PRK dla kwalifikacji wynika z porównania wymaganych dla niej efektów uczenia się z charakterystykami poziomów w ramie kwalifikacji.

Publikacja w części pierwszej przedstawia podstawowe informacje na temat PRK, jej strukturę oraz sposób, w jaki zostały opracowane charakterystyki poziomów. Ponadto wyjaśnia rolę charakterystyk w procesie określania poziomu kwalifikacji oraz przedstawia wskazówki pomocne w czytaniu i interpretacji poszczególnych zapisów. W drugiej części znajduje się omówienie specyfiki kolejnych poziomów PRK uzupełnione przykładami wybranych efektów uczenia się oraz kwalifikacji odniesionych do danego poziomu.

Broszura „Jak korzystać z Polskiej Ramy Kwalifikacji?” jest skrótem publikacji „Poradnik użytkownika” i ma stanowić pomoc dla osób, które będą brały udział w określaniu poziomu kwalifikacji. Może też być przydatna osobom opisującym efekty uczenia się wymagane dla kwalifikacji oraz osobom zaangażowanym w tworzenie sektorowych ram kwalifikacji.

Część I. Polska Rama Kwalifikacji jako instrument polityki na rzecz uczenia się przez całe życie

1. Struktura Polskiej Ramy Kwalifikacji

Polska Rama Kwalifikacji (PRK), podobnie jak Europejska Rama Kwalifikacji (ERK), składa się z ośmiu poziomów¹. Każdy z nich jest opisywany za pomocą ogólnych stwierdzeń charakteryzujących wymagania w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, które muszą spełniać osoby posiadające kwalifikacje danego poziomu. Charakterystyki poziomów odwzorowują progresję wymagań pomiędzy kwalifikacjami kolejnych poziomów. W perspektywie PRK nie ma znaczenia, kiedy i w jaki sposób wymagane dla kwalifikacji danego poziomu wiedza, umiejętności i kompetencje społeczne zostały nabyte.

Charakterystyki poziomów PRK są zgodne z charakterystykami poziomów Europejskiej Ramy Kwalifikacji². Zgodność charakterystyk poziomów PRK z charakterystykami poziomów ERK gwarantuje, że poziom PRK określony dla kwalifikacji odpowiada temu samemu poziomowi ERK.

Unikatowym rozwiązaniem zastosowanym w Polsce jest wprowadzenie charakterystyk poziomów PRK pierwszego i drugiego stopnia:

- charakterystyk uniwersalnych (pierwszego stopnia), które dotyczą wszystkich rodzajów kwalifikacji,
- charakterystyk drugiego stopnia, typowych dla kwalifikacji uzyskiwanych w ramach:
 - edukacji ogólnej,
 - szkolnictwa wyższego,
 - kształcenia i szkolenia zawodowego.

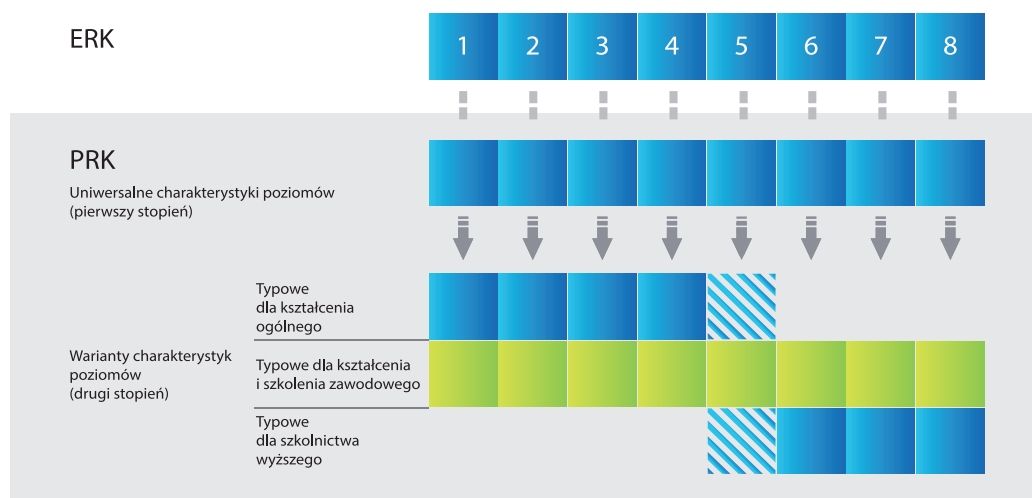
¹ Charakterystyki poziomów Europejskiej Ramy Kwalifikacji ujęte są w Zaleceniu Parlamentu Europejskiego i Rady z 23 kwietnia 2008 roku w sprawie utworzenia europejskich ram kwalifikacji dla uczenia się przez całe życie.

² Szerzej na temat zgodności charakterystyk poziomów PRK z charakterystykami poziomów ERK patrz: Sławiński S., Dębowski H. (red.) (2013). *Raport referencyjny. Odniesienie Polskiej Ramy Kwalifikacji na rzecz uczenia się przez całe życie do Europejskiej Ramy Kwalifikacji*. Warszawa: Instytut Badań Edukacyjnych, s. 36–47.

Ponadto ustalono charakterystykę poziomu 5 drugiego stopnia dla kształcenia kontynuowanego po uzyskaniu kwalifikacji pełnej na poziomie 4. Została ona zaprojektowana jako „pomost” między charakterystykami poziomów drugiego stopnia typowymi dla kwalifikacji uzyskiwanych w ramach edukacji ogólnej oraz typowymi dla kwalifikacji uzyskiwanych w ramach szkolnictwa wyższego³.

Charakterystyki pierwszego i drugiego stopnia stanowią spójną całość i należy czytać je łącznie, by w pełni zrozumieć specyfikę poszczególnych poziomów. Strukturę PRK przedstawia rysunek 1.

Rysunek 1. Schemat Polskiej Ramy Kwalifikacji

Rozwinięciem charakterystyk typowych dla kwalifikacji uzyskiwanych w ramach kształcenia i szkolenia zawodowego mogą być sektorowe ramy kwalifikacji (SRK), opisujące hierarchię poziomów kwalifikacji funkcjonujących w wybranej dziedzinie działalności zawodowej (sektorze, branży). Jednym z głównych celów tworzenia SRK jest przełożenie charakterystyk poziomów PRK na język bliższy przedstawicielom poszczególnych branż i ułatwienie im tym samym określania poziomów kwalifikacji.

³ Obecnie w polskim systemie szkolnictwa wyższego nie są nadawane kwalifikacje spełniające wymagania 5 PRK. Kwalifikacje te – jak pokazują doświadczenia państw, w których funkcjonują tzw. krótkie cykle kształcenia wyższego – mogą się jednak pojawić i być szczególnie cenne dla pracodawców.

2. Uniwersalne charakterystyki poziomów

Uniwersalne charakterystyki poziomów (pierwszego stopnia) ustalone dla wszystkich ośmiu poziomów PRK odnoszą się do wszystkich rodzajów kwalifikacji.

Różnice między poziomami ujęte za pomocą charakterystyk uniwersalnych dotyczą:

- **w zakresie wiedzy** – zakresu i głębi rozumienia faktów, obiektów, zjawisk, pojęć i teorii, składających się zarówno na wiedzę ogólną, jak i specjalistyczną związaną z dziedziną nauki lub działalności zawodowej;
- **w zakresie umiejętności** – zdolności rozwiązywania problemów i stosowania wiedzy w praktyce, w tym między innymi wykonywania zadań o różnym stopniu złożoności, uczenia się i komunikowania;
- **w zakresie kompetencji społecznych** – gotowości do podejmowania zobowiązań wynikających z przynależności do różnych wspólnot, współdziałania, oceniania skutków swoich działań i ponoszenia odpowiedzialności za nie.

Zestawienie kategorii opisowych i aspektów uwzględnionych w charakterystykach uniwersalnych przedstawia tabela 1.

Tabela 1. Kategorie opisowe i aspekty o podstawowym znaczeniu dla kompletności opisu wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych dla charakterystyk uniwersalnych (pierwszego stopnia)

	Kategorie opisowe	Aspekty o podstawowym znaczeniu
Wiedza	Zakres	- Kompletność perspektywy poznawczej
	Głębina rozumienia	- Zależności
Umiejętności	Rozwiązywanie problemów i stosowanie wiedzy w praktyce	- Złożoność problemu - Samodzielność w działaniu - Innowacyjność podejścia - Warunki działania
	Uczenie się	- Samodzielność - Metody
	Komunikowanie się	- Zakres wypowiedzi - Złożoność wypowiedzi
Kompetencje społeczne	Tożsamość	- Uczestniczenie - Poczucie odpowiedzialności - Postępowanie
	Współpraca	- Praca zespołowa - Warunki działania - Przywództwo
	Odpowiedzialność	- Konsekwencje działań własnych - Konsekwencje działań zespołu - Ocena

3. Charakterystyki poziomów typowe dla kwalifikacji uzyskiwanych w ramach edukacji ogólnej

Charakterystyki poziomów typowe dla kwalifikacji uzyskiwanych w ramach edukacji ogólnej ustalone są dla poziomów 1 – 4 PRK. Świadectwo ukończenia sześcioletniej szkoły podstawowej odpowiada 1 poziomowi PRK⁴, świadectwo ukończenia gimnazjum jest zgodne z 2 poziomem PRK, dyplom uzyskany po ukończeniu zasadniczej szkoły zawodowej odpowiada 3 poziomowi PRK, a świadectwo dojrzałości (matura) – 4 poziomowi PRK.

Poziomy od 1 do 4 opisane za pomocą charakterystyk typowych dla kwalifikacji uzyskiwanych w ramach edukacji ogólnej odzwierciedlają stopniowe zwiększanie zaawansowania wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych w wyniku uczenia się w określonym zakresie wykształcenia ogólnego. Różnice pomiędzy poszczególnymi poziomami dotyczą:

- **w zakresie wiedzy** – zakresu i głębi rozumienia: zasad tworzenia struktur wypowiedzi; pojęć, zależności i modeli matematycznych; elementów składowych świata materialnego, zjawisk i procesów zachodzących w przyrodzie i technice; zasad funkcjonowania społeczeństwa i uczestnictwa w życiu społecznym;
- **w zakresie umiejętności** – sprawności w zakresie: odbierania i tworzenia wypowiedzi; posługiwania się językiem obcym; korzystania z narzędzi matematycznych; prowadzenia obserwacji zjawisk i procesów w przyrodzie i technice; wyrażania swojej przynależności do wspólnoty; planowania i samodzielnego uczenia się;
- **w zakresie kompetencji społecznych** – gotowości do: przestrzegania zasad etyki w procesie komunikowania się; dbałości o swoje zdrowie, bezpieczeństwo oraz środowisko naturalne; współdziałania w zespole, uczestniczenia w życiu społecznym i przyjmowania obowiązków wynikających z przynależności do wspólnoty.

Zestawienie kategorii opisowych i aspektów uwzględnionych w charakterystykach typowych dla kwalifikacji uzyskiwanych w ramach edukacji ogólnej przedstawia tabela 2.

⁴ Świadectwo ukończenia planowanej ośmioletniej szkoły podstawowej będzie odpowiadało 2 poziomowi PRK

Tabela 2. Kategorie opisowe i aspekty o podstawowym znaczeniu dla kompletności opisu wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych dla charakterystyk poziomów typowych dla kwalifikacji uzyskiwanych w ramach edukacji ogólnej

	Kluczowe kategorie opisowe	Aspekty o podstawowym znaczeniu
Wiedza	Język i komunikowanie się	- Struktury i zasady tworzenia wypowiedzi
	Matematyka i nauki przyrodnicze	- Pojęcia i zależności - Interpretacje
	Funkcjonowanie społeczne	- Zasady funkcjonowania - Role społeczne - Tożsamość
Umiejętności	Język i komunikowanie się	- Odbieranie i tworzenie wypowiedzi - Posługiwanie się językiem obcym
	Matematyka i nauki przyrodnicze	- Dobór i korzystanie z narzędzi, prowadzenie obserwacji i doświadczeń
	Funkcjonowanie społeczne	- Wyrażanie przynależności do wspólnot
	Uczenie się	- Organizacja - Planowanie
Kompetencje społeczne	Język i komunikowanie się	- Kultura komunikowania się
	Zdrowie i środowisko	- Dbłość o zdrowie i bezpieczeństwo - Postawa wobec środowiska
	Funkcjonowanie społeczne	- Współdziałanie - Angażowanie się - Podejmowanie obowiązków

4. Charakterystyki poziomów typowe dla kwalifikacji uzyskiwanych w ramach szkolnictwa wyższego

Charakterystyki poziomów typowe dla kwalifikacji uzyskiwanych w ramach szkolnictwa wyższego zostały określone dla poziomów PRK od 6 do 8. Do tych poziomów przypisane zostały kwalifikacje pełne uzyskiwane w szkolnictwie wyższym, m.in. dyplom potwierdzający uzyskanie tytułu zawodowego licencjata (licencjat), dyplom potwierdzający uzyskanie tytułu zawodowego inżyniera (inżynier), dyplom potwierdzający uzyskanie tytułu zawodowego magistra (magister), dyplom potwierdzający uzyskanie tytułu zawodowego magistra inżyniera (magister inżynier), dyplomy potwierdzające uzyskanie stopnia naukowego doktora w określonej dziedzinie.

Poziomy od 6 do 8 opisane za pomocą charakterystyk typowych dla kwalifikacji uzyskiwanych w ramach szkolnictwa wyższego odzwierciedlają stopniowe zwiększanie zaawansowania wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych w wyniku uczenia się w określonym zakresie wykształcenia wyższego. Różnice pomiędzy poszczególnymi poziomami dotyczą:

- **w zakresie wiedzy** – zakresu i głębi rozumienia: zagadnień ogólnych i wybranych zagadnień szczegółowych właściwych dla danej dyscypliny naukowej; prawnych i ekonomicznych uwarunkowań działań zawodowych typowych dla kwalifikacji odpowiadającej określonemu programowi kształcenia;
- **w zakresie umiejętności** – sprawności w zakresie: wykorzystywania posiadanej wiedzy do rozwiązywania złożonych i nietypowych problemów oraz innowacyjnego wykonywania zadań; komunikowania się ze zróżnicowanymi kręgami odbiorców i przekazywania wiedzy; przedstawiania, oceniania oraz dyskusowania różnych stanowisk i opinii; planowania własnego uczenia się przez całe życie oraz ukierunkowywania innych w tym zakresie;
- **w zakresie kompetencji społecznych** – gotowości do: pogłębionej analizy i krytycznej oceny posiadanej wiedzy oraz dorobku uprawianej dyscypliny naukowej; przestrzegania zasad etyki zawodowej i wymagania tego od innych; podtrzymywania i rozwijania etosu środowisk badawczych i twórczych.

Zestawienie kategorii opisowych i aspektów uwzględnionych w charakterystykach typowych dla kwalifikacji uzyskiwanych w ramach szkolnictwa wyższego przedstawia tabela 3.

Tabela 3. Kategorie opisowe i aspekty o podstawowym znaczeniu dla kompletności opisu wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych dla charakterystyk poziomów typowych dla kwalifikacji uzyskiwanych w ramach szkolnictwa wyższego

	Kategorie opisowe	Aspekty o podstawowym znaczeniu
Wiedza	Głębia i zakres	- Kompletność perspektywy poznawczej i zależności
	Kontekst	- Uwarunkowania, skutki
Umiejętności	Wykorzystanie wiedzy	- Rozwiązywane problemy i wykonywanie zadań
	Komunikowanie się	- Odbieranie i tworzenie wypowiedzi - Upowszechnianie wiedzy w środowisku naukowym - Posługiwanie się językiem obcym
	Organizacja pracy	- Planowanie - Praca zespołowa
	Uczenie się	- Planowanie własnego rozwoju i rozwoju innych osób
Kompetencje społeczne	Oceny	- Krytyczne podejście
	Odpowiedzialność	- Wypełnianie zobowiązań społecznych - Działanie na rzecz interesu publicznego
	Rola zawodowa	- Niezależność, rozwój etosu

5. Charakterystyki poziomów typowe dla kwalifikacji uzyskiwanych w ramach kształcenia i szkolenia zawodowego

Charakterystyki poziomów drugiego stopnia typowe dla kwalifikacji uzyskiwanych w ramach kształcenia i szkolenia zawodowego ustalone są dla wszystkich ośmiu poziomów PRK. Umożliwiają przypisanie odpowiednich poziomów PRK kwalifikacjom o charakterze zawodowym nadawanym przez okręgowe komisje egzaminacyjne, organizacje rzemieślnicze, stowarzyszenia i związki branżowe oraz inne podmioty.

Poziomy od 1 do 8 opisane za pomocą charakterystyk typowych dla kwalifikacji uzyskiwanych w ramach kształcenia i szkolenia zawodowego odzwierciedlają stopniowe zwiększanie zaawansowania wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych istotnych z punktu widzenia charakteru ról zawodowych odpowiadających kwalifikacjom poszczególnych poziomów PRK. Różnice pomiędzy poszczególnymi poziomami dotyczą:

- **w zakresie wiedzy** – zakresu i głębi rozumienia: zasad prowadzenia działalności gospodarczej; zjawisk i procesów determinujących sposób postępowania oraz skuteczność podejmowanych działań w dziedzinie działalności zawodowej; możliwych do wykorzystania w trakcie realizacji zadań metod, technologii i rozwiązań organizacyjnych; właściwości i zasad działania stosowanych narzędzi, maszyn i urządzeń; właściwości używanych materiałów;
- **w zakresie umiejętności** – sprawności w zakresie: posługiwania się dokumentacją; opracowywania danych ilościowych oraz pozyskiwania, analizy i oceny informacji; przygotowywania, realizacji i korygowania planu wykonania określonych zadań; doboru narzędzi, materiałów, procedur pozwalających na osiągnięcie zakładanego celu; planowania rozwoju zawodowego;
- **w zakresie kompetencji społecznych** – gotowości do: postępowania zgodnie z obowiązującymi zasadami; stosowania się do rad, poleceń i instrukcji; przestrzegania zasad rzetelności i lojalności; współdziałania w zespole; postępowania ukierunkowanego na jakość działań; ponoszenia odpowiedzialności za skutki swoich decyzji i działań.

Zestawienie kategorii opisowych i aspektów uwzględnionych w charakterystykach typowych dla kwalifikacji uzyskiwanych w ramach kształcenia i szkolenia zawodowego przedstawia tabela 4.

Tabela 4. Kategorie opisowe i aspekty o podstawowym znaczeniu dla kompletności opisu wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych dla charakterystyk poziomów typowych dla kwalifikacji uzyskiwanych w ramach kształcenia i szkolenia zawodowego

	Kategorie opisowe	Aspekty o podstawowym znaczeniu
Wiedza	Teorie i zasady	- Metody i rozwiązania - Działalność gospodarcza - Etyka
	Zjawiska i procesy	- Właściwości, uwarunkowania
	Organizacja pracy	- Metody i technologie - Rozwiązania organizacyjne - Bezpieczeństwo i higiena pracy
	Narzędzia i materiały	- Działanie - Cechy
Umiejętności	Informacje	- Dokumentacja - Obliczenia, analiza, synteza i prognozowanie
	Organizacja pracy	- Planowanie i korygowanie planów - Wykonywanie - Korygowanie działań - Obieg informacji
	Narzędzia i materiały	- Użytkowanie, dobór
	Uczenie się i rozwój zawodowy	- Rozwój własny - Wspieranie rozwoju innych osób
Kompetencje społeczne	Przestrzeganie reguł	- Zasady, instrukcje, prawo
	Współpraca	- Komunikowanie się - Relacje w środowisku zawodowym
	Odpowiedzialność	- Normy etyczne

6. Jak rozumieć zapisy w Polskiej Ramie Kwalifikacji?

- Sformułowania charakteryzujące poziomy PRK są ogólne, ponieważ charakterystyka każdego poziomu PRK jest wspólnym punktem odniesienia dla efektów uczenia się wymaganych dla wszystkich włączonych do ZSK kwalifikacji danego poziomu (niezależnie od dyscypliny nauki czy działalności zawodowej, z której się wywodzą i z którą są powiązane).
- Zapisy odnoszące się do poszczególnych kategorii opisowych (przedstawionych w tabelach 1–4) są rozwijane na kolejnych poziomach i stanowią odrębne „wiązki”. Niektóre „wiązki” zapisów nie obejmują wszystkich poziomów. Wcześniejsze zakończenie „wiązki” jest podkreślone znakiem graficznym „■”.

- W ramach poszczególnych „wiązek” występują szeregi określeń wskazujące na progresję wymagań w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych pomiędzy kolejnymi poziomami PRK. Dlatego do interpretacji poszczególnych sformułowań wskazane jest prześledzenia zapisów całej „wiązki”.
- Na progresję wymagań pomiędzy poziomami PRK wskazują szeregi określeń, takie jak:

- bardzo proste → proste → niezbyt proste → niezbyt złożone → złożone
- najbardziej podstawowe zjawiska i procesy → podstawowe zjawiska i procesy → zjawiska i procesy → podstawowe uwarunkowania zjawisk
- w typowych warunkach → w częściowo zmiennych warunkach → w zmiennych warunkach → w zmiennych przewidywalnych warunkach → w zmiennych i nie w pełni przewidywalnych warunkach
- według szczegółowych wskazówek → według ogólnej instrukcji → w części bez instrukcji → bez instrukcji
- pod bezpośrednim kierunkiem → pod kierunkiem → w części samodzielnie → samodzielnie

Zadaniem użytkowników charakterystyk poziomów PRK jest interpretowanie tego rodzaju określeń przy analizowaniu (także przy ustalaniu) wymaganych dla danej kwalifikacji kompetencji (wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych).

- W charakterystykach poziomów typowych dla kwalifikacji uzyskiwanych w ramach kształcenia i szkolenia zawodowego progresja wymagań jest wyrażana także przez zastosowanie szeregu: czynność zawodowa → działanie zawodowe → zadanie zawodowe.

W kontekście PRK przyjęto następującą wykładnię tych terminów:

- czynność zawodowa ma najmniejszy zakres,
 - działanie zawodowe to zestaw kilku czynności zawodowych,
 - zadanie zawodowe to określony zestaw działań zawodowych.
- W niektórych „wiązkach” progresja jest wyrażona przez wskazywanie istotnych treści danej kategorii opisowej w różnych wymiarach i z różnych perspektyw, na przykład:
 - jest gotów do respektowania zobowiązań wynikających z przynależności do różnych wspólnot → podejmowania obowiązków wynikających z przynależności do różnych wspólnot → jest gotów do przynależenia do wspólnot różnego rodzaju, funkcjonowania w różnych rolach społecznych oraz podejmowania podstawowych powinności z tego wynikających → jest gotów do przyjmowania odpowiedzialności związanej z uczestnictwem w różnych wspólnotach i funkcjonowaniem w różnych rolach społecznych

7. Zastosowania charakterystyk poziomów PRK

- Charakterystyki poziomów PRK służą przede wszystkim do określania poziomu PRK dla kwalifikacji.
- Charakterystyki poziomów PRK mogą być także pomocne na etapie formułowania efektów uczenia się wymaganych dla kwalifikacji, ponieważ uwagę osób definiujących wymagania dla kwalifikacji koncentrują na trzech podstawowych pytaniach:
 - „Co osoba posiadająca daną kwalifikację będzie znała i rozumiała?”
 - „Co będzie potrafiła zrobić, jakie zadania wykonać?”
 - „Do czego, do podjęcia jakiego typu zobowiązań lub odpowiedzialności będzie gotowa?”

8. Uwagi dotyczące określania poziomów PRK kwalifikacji

- Określenie poziomu kwalifikacji następuje na podstawie porównania efektów uczenia się wymaganych dla tej kwalifikacji z charakterystykami poziomów w PRK (o poziomie kwalifikacji nie rozstrzyga ani wykształcenie wskazane jako warunek ubiegania się o nią, ani poziom PRK kwalifikacji częściowych wymaganych do jej uzyskania).
- Porównywanie efektów uczenia się wymaganych dla kwalifikacji z charakterystykami poziomów w PRK musi być dokonane dla każdego efektu oddzielnie, zgodnie ze standardową procedurą. Według tej procedury każdy efekt uczenia się powinien być odniesiony do odpowiedniego fragmentu charakterystyki poziomu zgodnie z zasadą najlepszego dopasowania (*best fit*). Poszczególne efekty uczenia się mogą być odniesione do różnych poziomów PRK. Przy określaniu poziomu PRK dla kwalifikacji bierze się pod uwagę poziom PRK kluczowych efektów uczenia się w zestawach. Więcej informacji o metodzie porównywania zawiera publikacja pt. *Przypisywanie poziomu PRK do kwalifikacji nadawanych poza systemami oświaty i szkolnictwa wyższego*, wyd. IBE 2016.
- W przypadku kwalifikacji częściowych nie wszystkie składniki opisu poziomów PRK muszą znajdować swoje rozwinięcie w efektach uczenia się wymaganych dla kwalifikacji. Całość wymagań dla kwalifikacji może odpowiadać treści tylko jednego lub kilku zapisów znajdujących się w charakterystyce danego poziomu PRK.
- W trakcie odnoszenia kolejnych efektów uczenia się wymaganych dla kwalifikacji do charakterystyk poziomów PRK należy przejrzeć odpowiednie zapisy z wszystkich czterech charakterystyk PRK (charakterystyk uniwersalnych oraz charakterystyk drugiego stopnia typowych dla kwalifikacji uzyskiwanych w ramach: edukacji ogólnej, szkolnictwa wyższego oraz kształcenia i szkolenia zawodowego). Ponadto, o ile istnieje odpowiednia dla danej kwalifikacji sektorowa rama kwalifikacji (SRK), analizując wymagania dla kwalifikacji, należy korzystać również z zawartych w niej zapisów.

- Podczas porównywania efektów uczenia się wymaganych dla kwalifikacji z charakterystykami poziomów PRK należy brać pod uwagę kontekst dziedziny nauki lub działalności zawodowej, z którą powiązana jest dana kwalifikacja. W perspektywie określonej dziedziny nauki lub działalności zawodowej trafniej można ocenić, co powinny oznaczać poszczególne sformułowania, np. czy wymagania w zakresie znajomości fachowej terminologii ustalone dla danej kwalifikacji należy uznać za „najbardziej podstawowe pojęcia i typowe nazewnictwo” (poziom 2), czy raczej za „podstawowe pojęcia i terminologię” (poziom 3).
- PRK jest narzędziem umożliwiającym określanie poziomów i przez to porównywanie ze sobą wyłącznie kwalifikacji włączonych do ZSK.
- Poziom PRK nigdy nie może być odnoszony do osoby posiadającej kwalifikację danego poziomu. W wyniku uczenia się i gromadzenia różnych doświadczeń można mieć kilka kwalifikacji na różnych poziomach PRK.

9. Kodowanie zapisów w charakterystykach poziomów PRK

Na etapie określania poziomu PRK kwalifikacji użyteczne jest posługiwanie się kodami poszczególnych zapisów w charakterystykach poziomów PRK. Sposób kodowania przedstawiają niżej tabele 5–8.

Tabela 5. Uniwersalne charakterystyki poziomów PRK (pierwszego stopnia)

P = poziom PRK (1...8)
U = charakterystyka uniwersalna
W = wiedza
U = umiejętności
K = kompetencje społeczne
Przykłady: P1U_W = poziom 1 PRK, charakterystyka uniwersalna, wiedza P4U_U = poziom 4 PRK, charakterystyka uniwersalna, umiejętności P7U_K = poziom 7 PRK, charakterystyka uniwersalna, kompetencje społeczne

Tabela 6. Charakterystyki poziomów PRK typowe dla kwalifikacji uzyskiwanych w ramach edukacji ogólnej (drugiego stopnia)

<p>P = poziom PRK (1...4) O = charakterystyka typowa dla kwalifikacji uzyskiwanych w ramach edukacji ogólnej</p>
<p>W = wiedza</p>
<p>J = język i komunikowanie się M = matematyka i nauki przyrodnicze F = funkcjonowanie społeczne</p>
<p>U = umiejętności</p>
<p>J = język i komunikowanie się M = matematyka i nauki przyrodnicze F = funkcjonowanie społeczne U = uczenie się</p>
<p>K = kompetencje społeczne</p>
<p>J = język i komunikowanie się Z = zdrowie i środowisko F = funkcjonowanie społeczne</p>
<p>Przykłady: P20_WJ = poziom 2 PRK, charakterystyka typowa dla kwalifikacji uzyskiwanych w ramach edukacji ogólnej, wiedza – język i komunikowanie się P30_UM = poziom 3 PRK, charakterystyka typowa dla kwalifikacji uzyskiwanych w ramach edukacji ogólnej, umiejętności – matematyka i nauki przyrodnicze P20_UU = poziom 2 PRK, charakterystyka typowa dla kwalifikacji uzyskiwanych w ramach edukacji ogólnej, umiejętności – uczenie się P40_KF = poziom 4 PRK, charakterystyka typowa dla kwalifikacji uzyskiwanych w ramach edukacji ogólnej, kompetencje społeczne – funkcjonowanie społeczne</p>

Tabela 7. Charakterystyki poziomów PRK typowe dla kwalifikacji uzyskiwanych w ramach szkolnictwa wyższego (drugiego stopnia)

<p>P = poziom PRK (6...8) S = charakterystyka typowa dla kwalifikacji uzyskiwanych w ramach szkolnictwa wyższego</p>
<p>W = wiedza</p>
<p>G = głębia i zakres K = kontekst</p>
<p>U = umiejętności</p>
<p>W = wykorzystanie wiedzy K = komunikowanie się O = organizacja pracy U = uczenie się</p>
<p>K = kompetencje społeczne</p>

<p>K = krytyczna ocena O = odpowiedzialność R = rola zawodowa</p>
<p>Przykłady: P6S_WK = poziom 6 PRK, charakterystyka typowa dla kwalifikacji uzyskiwanych w ramach szkolenictwa wyższego, wiedza – kontekst P7S_UU = poziom 7 PRK, charakterystyka typowa dla kwalifikacji uzyskiwanych w ramach szkolenictwa wyższego, umiejętności – uczenie się P7S_KR = poziom 7 PRK, charakterystyka typowa dla kwalifikacji uzyskiwanych w ramach szkolenictwa wyższego, kompetencje społeczne – rola zawodowa</p>

Tabela 8. Charakterystyki poziomów PRK typowe dla kwalifikacji uzyskiwanych w ramach kształcenia i szkolenia zawodowego (drugiego stopnia)

<p>P = poziom PRK (1...8) Z = charakterystyka typowa dla kwalifikacji uzyskiwanych w ramach kształcenia i szkolenia zawodowego</p>
<p>W = wiedza</p>
<p>T = teorie i zasady Z = zjawiska i procesy O = organizacja pracy N = narzędzia i materiały</p>
<p>U = umiejętności</p>
<p>I = informacje O = organizacja pracy N = narzędzia i materiały U = uczenie się i rozwój zawodowy</p>
<p>K = kompetencje społeczne</p>
<p>P = przestrzeganie reguł W = współpraca O = odpowiedzialność</p>
<p>Przykłady: P3Z_WT = poziom 3 PRK, charakterystyka typowa dla kwalifikacji uzyskiwanych w ramach kształcenia i szkolenia zawodowego, wiedza – teorie i zasady P6Z_UO = poziom 6 PRK, charakterystyka typowa dla kwalifikacji uzyskiwanych w ramach kształcenia i szkolenia zawodowego, umiejętności – organizacja pracy P4Z_KW = poziom 4 PRK, charakterystyka typowa dla kwalifikacji uzyskiwanych w ramach kształcenia i szkolenia zawodowego, kompetencje społeczne – współpraca</p>

Część II.

Poziomy Polskiej Ramy Kwalifikacji

Poziom 1

Omówienie poziomu

Charakterystyki 1 poziomu PRK określają elementarny zakres wiedzy ogólnej niezbędnej do funkcjonowania w różnych grupach społecznych, odzwierciedlają przygotowanie osoby posiadającej kwalifikację tego poziomu do starannego wykonywania bardzo prostych czynności pod bezpośrednim nadzorem. Wskazują, że osoba ta:

- ma wiedzę w zakresie wystarczającym do tego, by w sposób bezpieczny oraz zgodny z łatwymi do zrozumienia instrukcjami korzystać z narzędzi, maszyn i urządzeń dostępnych na przygotowanym dla niej stanowisku pracy,
- jest gotowa do przestrzegania zasad współdziałania w grupie oraz do uczenia się według otrzymanych wskazówek bez stałej obecności osoby nadzorującej.

Wybrane efekty uczenia się odniesione do odpowiednich składników opisu 1 poziomu PRK

Efekty uczenia się*	Składniki opisu poziomu PRK
<ul style="list-style-type: none"> – Uważnie słucha wypowiedzi i korzysta z przekazywanych informacji 	<ul style="list-style-type: none"> – Potrafi odbierać ze zrozumieniem proste wypowiedzi dotyczące typowych zagadnień i sytuacji (P1O_UJ)
<ul style="list-style-type: none"> – Określa temat i główną myśl tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> – Potrafi wyszukiwać bardzo proste informacje w prostych tekstach (P1O_UJ)
<ul style="list-style-type: none"> – Wykonuje łatwe obliczenia pieniężne (cena, ilość, wartość) i radzi sobie w sytuacjach codziennych wymagających takich umiejętności 	<ul style="list-style-type: none"> – Potrafi korzystać z bardzo prostych narzędzi matematycznych w typowych sytuacjach życia codziennego (P1O_UM)
<ul style="list-style-type: none"> – Waży przedmioty, różnicuje przedmioty cięższe, lżejsze; używa określeń: <i>kilogram, pół kilograma, dekagram, gram</i>; wykonuje łatwe obliczenia, używając tych miar (bez wyrażeń dwumianowanych i zamiany jednostek w obliczeniach formalnych) 	<ul style="list-style-type: none"> – Potrafi prowadzić bardzo proste pomiary, obserwacje i doświadczenia dotyczące obiektów, zjawisk i procesów (P1O_UM)
<ul style="list-style-type: none"> – Zna podstawowe relacje między najbliższymi; podejmuje obowiązki domowe i rzetelnie je wypełnia; identyfikuje się ze swoją rodziną i jej tradycjami; ma rozeznanie, że pieniądze otrzymuje się za pracę; rozumie, co to jest sytuacja ekonomiczna rodziny, i wie, że trzeba do niej dostosować swe oczekiwania 	<ul style="list-style-type: none"> – Zna i rozumie zasady funkcjonowania w różnych grupach społecznych; elementarne wyznaczniki własnej tożsamości kulturowej; elementarne wyróżniki wspólnot, do których należy (P1O_WF)
<ul style="list-style-type: none"> – Bierze udział w zawodach, minigrach i grach terenowych, zawodach sportowych, respektując reguły i podporządkowując się decyzjom sędziego 	<ul style="list-style-type: none"> – Jest gotów do aktywnego uczestnictwa w grupie działającej pod przewodnictwem osoby nadzorującej (P1O_KF)

* Efekty uczenia się wybrano z Podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkół podstawowych (zob. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 czerwca 2014 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół, Dz.U. 2014 poz. 803).

Omówienie poziomu

Charakterystyki 2 poziomu PRK wyznaczają zakres wiedzy ogólnej, stanowiący podstawowe przygotowanie do życia we współczesnym społeczeństwie. Osoba posiadająca kwalifikację 2 poziomu PRK rozumie elementarne zasady ładu społecznego oraz jest gotowa do współdziałania na rzecz dobra wspólnego. Jest też przygotowana do wykonywania działań zawodowych pod kierunkiem kogoś bardziej doświadczonego:

- ma wiedzę w zakresie niezbędnym do tego, by zgodnie z ogólnymi instrukcjami i obowiązującymi regulaminami korzystać z przygotowanego stanowiska pracy, w tym z odpowiednich narzędzi, maszyn i urządzeń,
- wie, gdzie powinna szukać dodatkowych informacji, pozyskuje je, ocenia ich użyteczność w kontekście podejmowanych działań,
- za pomocą odpowiednich procedur potrafi skontrolować rezultat własnej pracy i ocenić, czy jest on zgodny z oczekiwaniami sprecyzowanymi przez zleceniodawcę,
- jest gotowa do nawiązywania i utrzymywania kontaktów niezbędnych z punktu widzenia podejmowanych działań zawodowych.

Charakterystyki 2 poziomu PRK wskazują też na przygotowanie do uczenia się według otrzymanych wskazówek, identyfikowania najważniejszych czynników determinujących dalszy przebieg kariery zawodowej.

Wybrane efekty uczenia się odniesione do odpowiednich składników opisu 2 poziomu PRK

Efekty uczenia się*	Składniki opisu poziomu PRK
Odróżnia zawarte w tekście informacje ważne od informacji drugorzędnych	Potrafi wyszukiwać proste informacje w niezbyt złożonych tekstach (P2O_UJ)
Wyjaśnia znaczenie rodziny w życiu oraz wskazuje przykłady praw i obowiązków przysługujących poszczególnym członkom rodziny	Zna i rozumie podstawowe obowiązki współczesnego człowieka wobec rodziny, społeczności lokalnej i państwa (P2O_WF)
Wyjaśnia, w czym wyraża się demokratyczny charakter państwa polskiego, używając pojęć: wolne wybory, wolność słowa, wolne media, konstytucja	Zna i rozumie podstawowe procedury demokracji (P2O_WF)
Określa zadania i obowiązki pracownika pomocniczego obsługi hotelowej	Zna i rozumie zasady i procedury bhp odnoszące się do wykonywanych działań zawodowych (P2Z_WO)
Rozróżnia rodzaje prac porządkowych w otoczeniu obiektu świadczącego usługi hotelarskie	Zna i rozumie metody i technologie związane z wykonywanymi działaniami zawodowymi (P2Z_WO)
Posługuje się podstawowym zasobem leksykalnych środków językowych umożliwiających realizację typowych zadań zawodowych	Potrafi stworzyć i przedstawiać proste wypowiedzi (P2O_UJ)
Stosuje sprzęt, środki i narzędzia do utrzymania czystości i porządku w części hotelowej obiektu	Potrafi używać typowego wyposażenia stanowisk pracy związanych z wykonywaniem prostych działań zawodowych, z uwzględnieniem wymogów bezpieczeństwa (P2Z_UN)
Wykonuje prace związane z myciem naczyń i sprzętu kuchennego	Potrafi wykonywać czynności wchodzące w skład prostych działań zawodowych (P2Z_UO)
Utrzymuje porządek i czystość na stanowisku pracy oraz przestrzega zasad higieny	Jest gotów do postępowania zgodnie z regulaminami i instrukcjami, które są związane z działaniami zawodowymi (P2Z_KP)

* Efekty uczenia się wybrano z Podstawy programowej kształcenia ogólnego dla gimnazjum i szkół ponadgimnazjalnych, których ukończenie umożliwia uzyskanie świadectwa dojrzałości po zdaniu egzaminu maturalnego (zob. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 czerwca 2014 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół, Dz.U. 2014 poz. 803) oraz Podstawy programowej kształcenia w zawodzie *Pracownik pomocniczy obsługi hotelowej* (zob. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach, Dz.U. 2012 poz. 184).

Wybór odpowiednich składników opisu poziomu PRK do przytaczanych efektów uczenia się był jednym z celów pracy zespołów branżowych zaangażowanych w prace nad weryfikacją metody określania poziomu PRK i wstępnym przypisaniem poziomu PRK dla kwalifikacji.

Przykład kwalifikacji odniesionej do 2 poziomu PRK:

- Świadectwo potwierdzające kwalifikację „T.1. Wykonywanie prac pomocniczych w obiektach świadczących usługi hotelarskie”

Omówienie poziomu

Charakterystyki 3 poziomu PRK określają zakres wiedzy ogólnej, która stanowi podstawę do uczestnictwa w życiu społecznym. Osoba posiadająca kwalifikację 3 poziomu PRK jest przygotowana do częściowo samodzielnego wykonywania niezbyt złożonych zadań oraz organizowania pracy małego zespołu pracowniczego realizującego tego typu zadania. Taka osoba:

- przy wykorzystaniu wiedzy na temat zjawisk i procesów dotyczących wykonywanych zadań potrafi przygotować i dostosować do okoliczności plan wykonania zadań przez zespół, w składzie którego pracuje,
- zna etapy realizacji zadań i pożądane efekty składających się na nie działań, typowo stosowane metody, technologie i rozwiązania organizacyjne,
- rozumie zasady doboru narzędzi, maszyn i urządzeń najczęściej używanych w trakcie wykonywania zadań,
- potrafi organizować stanowiska pracy z uwzględnieniem wymogów bezpieczeństwa i higieny pracy,
- jest gotowa do komunikowania się w środowisku pracy w sposób niezakłócający obiegu informacji, przyjmowania odpowiedzialności za powierzone jej zadania oraz kontrolowania jakości wykonywania zadań zespołu, w ramach którego pracuje,
- rozumie elementarne zasady prowadzenia działalności gospodarczej, co nie jest jednak równoznaczne z wystarczającym przygotowaniem do prowadzenia takiej działalności.

Charakterystyki 3 poziomu PRK wskazują ponadto na zdolność do samodzielnego uczenia się, rozwijania własnej kariery zawodowej według planu (ustalonego np. we współpracy z doradcą zawodowym, osobą bardziej doświadczoną), a także do analizowania pod tym kątem ofert pracy oraz samodzielnego nawiązywania kontaktów z potencjalnym pracodawcą.

Wybrane efekty uczenia się odniesione do odpowiednich składników opisu 3 poziomu PRK

Efekty uczenia się*	Składniki opisu poziomu PRK
– Organizuje stanowisko pracy zgodnie z obowiązującymi wymaganiami ergonomii, przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska	– Potrafi organizować stanowiska pracy związane z wykonywaniem niezbyt złożonych zadań zawodowych, z uwzględnieniem wymogów bezpieczeństwa (P3Z_UN)
– Określa prawa i obowiązki pracownika oraz pracodawcy w zakresie bezpieczeństwa i higieny	– Zna i rozumie zasady, normy i procedury bhp odnoszące się do wykonywanych zadań zawodowych (P3Z_WO)
– Określa znaczenie marketingu w działalności reklamowej oraz rozróżnia jego elementy	– Zna i rozumie zjawiska i procesy dotyczące wykonywanych zadań zawodowych (P3Z_WZ)
– Określa metody i techniki wykonania naprawy i renowacji wyrobów tapicerowanych	– Zna i rozumie typowe metody i technologie stosowane przy wykonywaniu zadań zawodowych (P3Z_WO)
– Określa formy transportu wewnętrznego i magazynowania towarów	– Zna i rozumie typowe rozwiązania organizacyjne stosowane przy wykonywaniu zadań zawodowych (P3Z_WO)
– Formuluje krótkie i zrozumiałe wypowiedzi oraz teksty pisemne umożliwiające komunikowanie się w środowisku pracy	– Jest gotów do komunikowania się w środowisku pracy w sposób niezakłócający obiegu informacji związanych z wykonywanymi zadaniami zawodowymi (P3Z_KW)
– Dobiera i przygotowuje materiały do montażu ścian działowych, sufitów podwieszanych oraz obudowy konstrukcji dachowych w systemie suchej zabudowy	– Potrafi wykonywać działania składające się na niezbyt złożone zadania zawodowe (P3Z_UO)
– Wykonuje operacje obróbki skrawaniem zgodnie z dokumentacją technologiczną	– Potrafi wykonywać działania składające się na niezbyt złożone zadania zawodowe (P3Z_UO)

* Efekty uczenia się wybrano z Podstawy programowej kształcenia w zawodach *Technik handlowiec, Tapicer, Monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie, Operator obrabiarek skrawających* (zob. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach, Dz.U. 2012, poz. 184).

Wybór odpowiednich do przytaczanych efektów uczenia się składników opisu poziomu PRK był jednym z celów pracy zespołów branżowych zaangażowanych w prace nad weryfikacją metody określania poziomu PRK i wstępnym przypisaniem poziomu PRK dla kwalifikacji.

Przykłady kwalifikacji odniesionych do 3 poziomu PRK:

- Świadectwo potwierdzające kwalifikację „A.10. Wykonywanie wyrobów tapicerowanych”
- Świadectwo potwierdzające kwalifikację „M.19. Użytkowanie obrabiarek skrawających”

Omówienie poziomu

Charakterystyki 4 poziomu PRK określają wymaganą wiedzę ogólną w zakresie, który umożliwia uzyskanie matury i podjęcie dalszego kształcenia w szkole wyższej. Odzwierciedlają też przygotowanie posiadaczy kwalifikacji tego poziomu do samodzielnego wykonywania umiarkowanie złożonych zadań zawodowych w części bez instrukcji oraz kierowania małym zespołem pracowniczym realizującym takie zadania. Wskazują, że osoba posiadająca kwalifikację 4 poziomu PRK:

- potrafi opracowywać plan wykonania zadań własnych i kierowanego zespołu oraz uzgadniać go z innymi osobami lub zespołami,
- potrafi przetwarzać informacje i aktualizować swoją wiedzę, m.in. na temat zjawisk i procesów związanych z wykonywanymi zadaniami oraz różnych możliwości do zastosowania metod, technologii i rozwiązań organizacyjnych,
- potrafi dzielić się wiedzą z zakresu wykonywanych zadań z osobami mniej doświadczonymi, m.in. na temat zasad doboru narzędzi, maszyn i urządzeń, cech używanych materiałów oraz wykonywanych produktów,
- potrafi kształtować warunki pracy własnej i podległego zespołu z uwzględnieniem nie tylko zasad bezpieczeństwa i higieny pracy, lecz także podstawowych zasad etyki,
- jest gotowa do przyjmowania odpowiedzialności za powierzone jej zadania oraz kontrolowania i korygowania jakości wykonywania zadań zespołu, w ramach którego pracuje.

Charakterystyki 4 poziomu PRK zwracają też uwagę na wymóg znajomości podstawowych zasad przedsiębiorczości i prowadzenia własnej działalności gospodarczej, wymóg rozumienia podstawowych mechanizmów funkcjonowania społeczeństwa, w tym gospodarki, oraz przygotowanie do samodzielnego planowania własnego rozwoju zawodowego.

Wybrane efekty uczenia się odniesione do odpowiednich składników opisu 4 poziomu PRK

Efekty uczenia się*	Składniki opisu poziomu PRK
<ul style="list-style-type: none"> - Planuje pracę zespołu w celu wykonania przydzielonych zadań 	<ul style="list-style-type: none"> - Potrafi przygotowywać i korygować stosownie do okoliczności plan wykonywania umiarkowanie złożonych zadań zawodowych, własnych oraz kierowanego zespołu w typowych warunkach (P4Z_UO)
<ul style="list-style-type: none"> - Przygotowuje dokumentację niezbędną do uruchomienia i prowadzenia działalności gospodarczej 	<ul style="list-style-type: none"> - Potrafi opracowywać i prowadzić elementy dokumentacji dotyczącej umiarkowanie złożonych zadań zawodowych (P4Z_UI)
<ul style="list-style-type: none"> - Planuje i podejmuje działania marketingowe prowadzonej działalności gospodarczej 	<ul style="list-style-type: none"> - Zna i rozumie podstawowe zasady prowadzenia działalności gospodarczej i przedsiębiorczości (P4Z_WT) - Potrafi przygotowywać i korygować stosownie do okoliczności plan wykonywania umiarkowanie złożonych zadań zawodowych, własnych oraz kierowanego zespołu w typowych warunkach (P4Z_UO)
<ul style="list-style-type: none"> - Dobiera wyposażenie pomiarowe i wyposażenie pomocnicze do wykonywania badań: mikrobiologicznych, biochemicznych i środowiskowych 	<ul style="list-style-type: none"> - Potrafi projektować stanowiska pracy potrzebne do wykonywania umiarkowanie złożonych zadań zawodowych (P4Z_UO)
<ul style="list-style-type: none"> - Dokonuje selekcji danych statystycznych pod kątem ich przydatności analitycznej i decyzyjnej 	<ul style="list-style-type: none"> - Potrafi analizować, selekcjonować i łączyć umiarkowanie złożone informacje z różnych źródeł (P4O_UJ)
<ul style="list-style-type: none"> - Wykonuje i nadzoruje prace związane z zabezpieczaniem podziemnych wyrobisk górniczych przed zagrożeniami naturalnymi 	<ul style="list-style-type: none"> - Potrafi wykonywać umiarkowanie złożone zadania zawodowe często w zmiennych, przewidywalnych warunkach (P4Z_UO)

* Efekty uczenia się wybrano z Podstawy programowej kształcenia w zawodach *Technik analityk*, *Technik ekonomista*, *Technik górnictwa podziemnego* (zob. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach, Dz.U. 2012 poz. 184).

Wybór odpowiednich do przytaczanych efektów uczenia się składników opisu poziomu PRK był jednym z celów pracy zespołów branżowych zaangażowanych w prace nad weryfikacją metody określania poziomu PRK i wstępnym przypisaniem poziomu PRK dla kwalifikacji.

Przykłady kwalifikacji odniesionych do 4 poziomu PRK:

- Świadectwo potwierdzające kwalifikację „A.52. Organizacja i prowadzenie procesów wytwarzania obuwia”
- Świadectwo potwierdzające kwalifikację „A.60. Wykonywanie badań analitycznych”
- Świadectwo potwierdzające kwalifikację „A.68. Obsługa klienta w jednostkach administracji”
- Świadectwo potwierdzające kwalifikację „M.39. Organizacja i prowadzenie eksploatacji złóż podziemnych”
- Dyplom potwierdzający kwalifikacje w zawodzie „Technik administracji”

Omówienie poziomu

Charakterystyki 5 poziomu PRK odzwierciedlają przygotowanie osoby posiadającej kwalifikację tego poziomu do wykorzystania posiadanej wiedzy do samodzielnego wykonywania umiarkowanie złożonych zadań w zmiennych przewidywalnych warunkach oraz kierowania małym zespołem realizującym takie zadania. Wskazują, że osoba ta:

- potrafi dokonać wyboru źródeł oraz informacji z nich pochodzących, jest gotowa krytycznie ocenić te informacje,
- potrafi właściwie dobrać oraz zastosować dostępne metody, narzędzia i technologie służące realizacji podejmowanych zadań,
- potrafi uwzględnić w prowadzonej działalności różnorodne uwarunkowania (ekonomiczne, prawne, społeczne i inne),
- potrafi wykorzystać umiejętność komunikowania się z użyciem specjalistycznej terminologii oraz przedstawiania własnego stanowiska do utrzymywania kontaktów związanych z prowadzoną działalnością,
- potrafi dokonać analizy i oceny przebiegu oraz efektów pracy własnej i kierowanego zespołu m.in. w oparciu o dostępne dane ilościowe, opracowywać i skorygować plan działań dotyczący zadań własnych i kierowanego zespołu, jest gotowa przyjąć odpowiedzialność za skutki prowadzonych działań,
- potrafi ocenić własną wiedzę, samodzielnie zaplanować i zrealizować własne uczenie się, a także ocenić potrzeby szkoleniowe podległych pracowników,
- jest gotowa działać w sposób przedsiębiorczy,
- jest gotowa odpowiedzialnie pełnić funkcje zawodowe, w tym przestrzegać zasad etyki zawodowej,
- jest gotowa uczestniczyć w działaniach na rzecz interesu publicznego.

Wybrane efekty uczenia się odniesione do odpowiednich składników opisu 5 poziomu PRK

Efekty uczenia się*	Składniki opisu poziomu PRK
– Kieruje wykonaniem przydzielonych zadań	– Potrafi kierować małym zespołem pracowniczym realizującym umiarkowanie złożone zadania zawodowe w zmiennych, ale przewidywalnych warunkach (P5Z_UO)
– Wprowadza rozwiązania techniczne i organizacyjne wpływające na poprawę warunków i jakości pracy	– Potrafi dobierać metody, technologie, procedury i materiały potrzebne w działalności zawodowej (P5Z_UN)
– Optymalizuje koszty i przychody prowadzonej działalności gospodarczej	– Potrafi dokonywać analizy prowadzonej działalności zawodowej w oparciu o dostępne dane ilościowe (P5Z_UI)
– Analizuje działania prowadzone przez przedsiębiorstwa funkcjonujące w branży	– Potrafi śledzić rozwój danej dziedziny działalności zawodowej, uwarunkowania prawne oraz lokalne konteksty (P5Z_UI)
– Inicjuje wspólne przedsięwzięcia z różnymi przedsiębiorstwami z branży	– Jest gotów do utrzymywania właściwych relacji w lokalnym środowisku zawodowym (P5Z_KW)
– Stosuje zróżnicowane środki dydaktyczne w procesie kształcenia	– Potrafi pełnić funkcje opiekuna stażysty / mentora osoby nowo przyjętej do pracy (P5Z_UU)
– Prowadzi szkolenie i doradztwo zawodowe wewnątrzzakładowe	– Potrafi oceniać potrzeby szkoleniowe podległych pracowników (P5Z_UU)

* Efekty uczenia się wybrano z Podstawy programowej kształcenia w zawodzie *Technik analityk* (zob. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach, Dz.U. 2012, poz. 184) oraz standardu egzaminacyjnego dla mistrza w zawodzie cukiernik.

Wybór odpowiednich do przytaczanych efektów uczenia się składników opisu poziomu PRK był jednym z celów pracy zespołów branżowych zaangażowanych w prace nad weryfikacją metody określania poziomu PRK i wstępnym przypisaniem poziomu PRK dla kwalifikacji.

Przykłady kwalifikacji odniesionych do 5 poziomu PRK:

- Dyplom mistrzowski w zawodzie „Koronkarka”
- Dyplom mistrzowski w zawodzie „Obuwnik miarowy”
- Dyplom mistrzowski w zawodzie „Cukiernik”

Omówienie poziomu

Charakterystyki 6 poziomu PRK odzwierciedlają przygotowanie osoby posiadającej kwalifikację tego poziomu do wykorzystania posiadanej wiedzy do formułowania i rozwiązywania złożonych i nietypowych problemów oraz wykonywania zadań w nie w pełni przewidywalnych warunkach, a także do planowania i organizowania pracy zespołu lub małej organizacji realizujących takie zadania. Wskazują, że osoba ta:

- potrafi dokonać oceny, krytycznej analizy i syntezy informacji pochodzących z właściwie dobranych źródeł,
- potrafi właściwie dobrać oraz zastosować dostępne metody, narzędzia i technologie służące realizacji podejmowanych zadań, a także dokonać ich prostej adaptacji,
- potrafi uwzględnić w prowadzonej działalności różnorodne złożone uwarunkowania (ekonomiczne, prawne, społeczne i inne) oraz dokonać analizy i oceny prowadzonej działalności w kontekście tych uwarunkowań,
- potrafi wykorzystać umiejętność komunikowania się z użyciem specjalistycznej terminologii, przedstawiania, oceniania oraz dyskusowania różnych opinii i stanowisk do utrzymywania właściwych relacji w związku z prowadzoną działalnością,
- potrafi samodzielnie planować własne uczenie się przez całe życie,
- jest gotowa odpowiedzialnie pełnić funkcje zawodowe, kultywować i upowszechniać w prowadzonej działalności wzory właściwego postępowania, uczestniczyć w promowaniu kultury pro jakościowej, kultury współpracy i zasad etyki zawodowej,
- jest gotowa inicjować działania na rzecz interesu publicznego.

Wybrane efekty uczenia się odniesione do odpowiednich składników opisu 6 poziomu PRK

Efekty uczenia się*	Składniki opisu poziomu PRK
<p>– Ma podstawowa wiedzę o człowieku jako podmiocie prawa krajowego i międzynarodowego, z uwzględnieniem określenia przysługujących mu praw i zasad ochrony. Zna miejsce obywatela w administracji</p>	<p>– Zna i rozumie w zaawansowanym stopniu – wybrane fakty, obiekty i zjawiska oraz dotyczące ich metody i teorie wyjaśniające złożone zależności między nimi, stanowiące podstawową wiedzę ogólną z zakresu dyscyplin naukowych tworzących podstawy teoretyczne oraz wybrane zagadnienia z zakresu wiedzy szczegółowej – właściwe dla programu kształcenia (P6S_WG)</p>
<p>– Zna i rozumie podstawy mechaniki klasycznej punktów materialnych i bryły sztywnej, podstawy mechaniki płynów, prawa elektrodynamiki klasycznej</p>	<p>– Zna i rozumie w zaawansowanym stopniu – wybrane fakty, obiekty i zjawiska oraz dotyczące ich metody i teorie wyjaśniające złożone zależności między nimi, stanowiące podstawową wiedzę ogólną z zakresu dyscyplin naukowych tworzących podstawy teoretyczne oraz wybrane zagadnienia z zakresu wiedzy szczegółowej – właściwe dla programu kształcenia (P6S_WG)</p>
<p>– Zna i rozumie zagadnienia związane z wpływem przemysłu chemicznego na środowisko naturalne, problemy z zagospodarowaniem odpadów</p>	<p>– Zna i rozumie fundamentalne dylematy współczesnej cywilizacji (P6S_WK)</p>
<p>– Potrafi posłużyć się właściwie dobranymi środowiskami programistycznymi, symulatorami oraz narzędziami komputerowo wspomaganego projektowania do symulacji, projektowania i weryfikacji elementów i układów elektronicznych oraz prostych systemów elektronicznych</p>	<p>– Potrafi wykorzystywać posiadaną wiedzę – formułować i rozwiązywać złożone i nietypowe problemy oraz wykonywać zadania w warunkach nie w pełni przewidywalnych przez:</p> <ul style="list-style-type: none"> • właściwy dobór źródeł oraz informacji z nich pochodzących, dokonywanie oceny, krytycznej analizy i syntezy tych informacji • dobór oraz stosowanie właściwych metod i narzędzi, w tym zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych (ICT) (P6S_UW)

<p>– Prawidłowo posługuje się wybranymi normami i regułami prawnymi, w celu rozwiązania podstawowych zadań z zakresu dziedzin prawa właściwych dla studiów administracyjnych, w tym w szczególności z zakresu wybranych zgodnie ze swoimi zainteresowaniami przedmiotów specjalizacyjnych. Posiada umiejętność znajdowania podstaw prawnych, orzecznictwa i literatury dotyczącej badanych zagadnień oraz stosowania zasad etycznych. Sprawnie wykonuje czynności administracyjne</p>	<p>– Potrafi wykorzystywać posiadaną wiedzę – formułować i rozwiązywać złożone i nietypowe problemy oraz wykonywać zadania w warunkach nie w pełni przewidywalnych przez:</p> <ul style="list-style-type: none"> • właściwy dobór źródeł oraz informacji z nich pochodzących, dokonywanie oceny, krytycznej analizy i syntezy tych informacji • dobór oraz stosowanie właściwych metod i narzędzi, w tym zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych (ICT) (P6S_UW)
<p>– Potrafi w sposób zrozumiały, w mowie i na piśmie, przedstawić poprawne rozumowania matematyczne, formułować twierdzenia i definicje</p>	<p>– Potrafi komunikować się z użyciem specjalistycznej terminologii (P6S_UK)</p>
<p>– Posiada umiejętność organizacji pracy własnej i zespołowej, krytycznie ocenia jej stopień zaawansowania, samodzielnie podejmuje i inicjuje proste działania badawcze</p>	<p>– Potrafi planować i organizować pracę – indywidualną oraz w zespole (P6S_UO)</p>

* Efekty uczenia się wybrano spośród wskazanych w rozporządzeniu MNiSW w sprawie wzorcowych efektów kształcenia dla studiów I stopnia na kierunku „Matematyka” (Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 4 listopada 2011 r. w sprawie wzorcowych efektów kształcenia, Dz.U. 2011 nr 253 poz. 1521) oraz spośród efektów kształcenia ustalonych dla studiów I stopnia na kierunku „Administracja” (Wydział Prawa i Administracji, Uniwersytet Warszawski), oraz na kierunku „Zaawansowane metody instrumentalne i techniki pomiarowe” (Wydział Chemii, Uniwersytet Warszawski).

Omówienie poziomu:

Charakterystyki 7 poziomu PRK odzwierciedlają przygotowanie osoby posiadającej kwalifikację tego poziomu do wykorzystania posiadanej wiedzy do formułowania i rozwiązywania złożonych i nietypowych problemów oraz innowacyjnego wykonywania zadań w nieprzewidywalnych warunkach oraz do planowania i organizowania pracy zespołu lub organizacji realizujących takie zadania. Wskazują, że osoba ta:

- potrafi dokonać oceny, krytycznej analizy i syntezy oraz twórczej interpretacji i prezentacji informacji pochodzących z właściwie dobranych źródeł,
- potrafi właściwie dobrać oraz zastosować dostępne metody, narzędzia i technologie służące realizacji podejmowanych zadań, a także dokonać ich odpowiedniej modyfikacji,
- potrafi uwzględnić w prowadzonej działalności różnorodne złożone uwarunkowania (ekonomiczne, prawne, społeczne i inne) oraz kontekst aksjologiczny, potrafi dokonać analizy i oceny prowadzonej działalności w kontekście tych uwarunkowań oraz obserwowanych trendów rozwojowych i dokonywanych prognoz,
- potrafi wykorzystać umiejętność komunikowania się z różnymi kręgami odbiorców z użyciem specjalistycznej terminologii i prowadzenia dyskusji do tworzenia i utrzymywania właściwych relacji w związku z prowadzoną działalnością, także w środowisku międzynarodowym,
- potrafi samodzielnie planować własne uczenie się przez całe życie i ukierunkowywać rozwój kompetencji podległych pracowników,
- jest gotowa odpowiedzialnie pełnić funkcje zawodowe, z uwzględnieniem zmieniających się potrzeb społecznych, promując i rozwijając w prowadzonej działalności zasady etyki zawodowej, kulturę pro jakościową oraz kulturę współpracy,
- jest gotowa inspirować i organizować działalność na rzecz środowiska społecznego oraz inicjować działania na rzecz interesu publicznego.

Wybrane efekty uczenia się odniesione do odpowiednich składników opisu 7 poziomu PRK

Efekty uczenia się*	Składniki opisu poziomu PRK
<ul style="list-style-type: none"> - Ma wiedzę o trendach rozwojowych i najistotniejszych nowych osiągnięciach w zakresie elektroniki i – w mniejszym stopniu – informatyki i telekomunikacji 	<ul style="list-style-type: none"> - Zna i rozumie główne trendy rozwojowe dyscyplin naukowych lub artystycznych istotnych dla programu kształcenia (P7S_WG)
<ul style="list-style-type: none"> - Potrafi dokonać analizy złożonych sygnałów i systemów przetwarzania sygnałów w dziedzinie czasu i częstotliwości, stosując techniki analogowe i cyfrowe oraz odpowiednie narzędzia, w razie potrzeby modyfikując istniejące lub opracowując nowe metody analizy 	<ul style="list-style-type: none"> - Potrafi wykorzystywać posiadaną wiedzę – formułować i rozwiązywać złożone i nietypowe problemy i innowacyjnie wykonywać zadania w nieprzewidywalnych warunkach przez: <ul style="list-style-type: none"> • właściwy dobór źródeł oraz informacji z nich pochodzących, dokonywanie oceny, krytycznej analizy, syntezy oraz twórczej interpretacji i prezentacji tych informacji • dobór oraz stosowanie właściwych metod i narzędzi, w tym zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych (ICT) (P7S_UW)
<ul style="list-style-type: none"> - Potrafi zastosować różnorodne metody i techniki w procesie weryfikacji hipotez badawczych dotyczących m.in. uwarunkowań przestępczości, ryzyka wiktyimizacyjnego, trendów przestępczości 	<ul style="list-style-type: none"> - Potrafi wykorzystywać posiadaną wiedzę – formułować i rozwiązywać złożone i nietypowe problemy i innowacyjnie wykonywać zadania w nieprzewidywalnych warunkach poprzez: <ul style="list-style-type: none"> • właściwy dobór źródeł oraz informacji z nich pochodzących, dokonywanie oceny, krytycznej analizy, syntezy oraz twórczej interpretacji i prezentacji tych informacji • dobór oraz stosowanie właściwych metod i narzędzi, w tym zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych (ICT) (P7S_UW)
<ul style="list-style-type: none"> - Umie publicznie prezentować swoje argumenty i opinie dotyczące polityki kryminalnej 	<ul style="list-style-type: none"> - Potrafi komunikować się na tematy specjalistyczne ze zróżnicowanymi kręgami odbiorców (P7S_UK)
<ul style="list-style-type: none"> - Potrafi w sposób zrozumiały także dla niespecjalistów przedstawić wyniki najważniejszych odkryć dokonanych w dziedzinie chemii i nauk pokrewnych 	<ul style="list-style-type: none"> - Potrafi komunikować się na tematy specjalistyczne ze zróżnicowanymi kręgami odbiorców (P7S_UK)

<ul style="list-style-type: none"> - Rozpoznaje zagrożenia dla państwa prawa i praw podstawowych, jakie powstają w trakcie czynności organów zapobiegających przestępczości i zwalczających ją 	<ul style="list-style-type: none"> - Jest gotów do krytycznej oceny odbieranych treści (P7S_KK)
<ul style="list-style-type: none"> - Jest gotów pracować z ofiarami przestępstw i kierować je do instytucji i organizacji świadczących odpowiednią pomoc; jest gotów do wspólnego przygotowywania projektów pomocowych 	<ul style="list-style-type: none"> - Jest gotów do wypełniania zobowiązań społecznych, inspirowania i organizowania działalności na rzecz środowiska społecznego (P7S_KO)

* Efekty uczenia się wybrano spośród wskazanych w rozporządzeniu MNiSW w sprawie wzorcowych efektów kształcenia dla studiów II stopnia na kierunku „Elektronika” (zob. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 4 listopada 2011 r. w sprawie wzorcowych efektów kształcenia, Dz.U. 2011 nr 253 poz. 1521) oraz spośród efektów kształcenia ustalonych dla studiów II stopnia na kierunku „Kryminologia” (Instytut Profilaktyki Społecznej i Resocjalizacji, Uniwersytet Warszawski), oraz na kierunku „Chemia” (Wydział Chemii, Uniwersytet Warszawski).

Omówienie poziomu

Charakterystyki 8 poziomu PRK odzwierciedlają przygotowanie osoby posiadającej kwalifikację tego poziomu do dokonywania analizy i twórczej syntezy światowego dorobku naukowego i twórczego w celu identyfikowania, formułowania i innowacyjnego rozwiązywania bardzo złożonych problemów lub wykonywania zadań o charakterze badawczym, tworzących nowe elementy tego dorobku. Wskazują, że osoba ta:

- potrafi definiować cel i przedmiot badań oraz formułować hipotezę badawczą,
- potrafi wykorzystać dorobek naukowy i twórczy do rozwijania istniejących i opracowywania nowych metod, technik i narzędzi badawczych oraz twórczo stosować je w praktyce, m.in. przy opracowywaniu nowych materiałów, metod, technologii i produktów, potrafi transferować wyniki prowadzonych prac do sfery gospodarczej i społecznej,
- potrafi projektować warunki prawne i organizacyjne sprzyjające rozwojowi prowadzonej działalności,
- potrafi planować i realizować indywidualne i zespołowe przedsięwzięcie badawcze lub twórcze, przewodzić grupie i ponosić za nią odpowiedzialność, uczestniczyć w wymianie idei, także w środowisku międzynarodowym,
- potrafi samodzielnie planować własny rozwój oraz inspirować i organizować rozwój innych osób, tworzyć programy kształcenia/szkolenia i prowadzić je z wykorzystaniem nowoczesnych metod i narzędzi,
- jest gotowa podtrzymywać i rozwijać etos środowisk badawczych i twórczych, rozwijać i tworzyć wzory właściwego postępowania w środowisku pracy i w innych środowiskach, wносить twórczy wkład do doskonalenia jakości oraz kultury współpracy.

Wybrane efekty uczenia się odniesione do odpowiednich składników opisu 8 poziomu PRK

Efekty uczenia się*	Składniki opisu poziomu PRK
<ul style="list-style-type: none"> - Ma wiedzę dotyczącą metodyki prowadzenia badań naukowych, także prawnych i etycznych aspektów działalności naukowej 	<ul style="list-style-type: none"> - Zna i rozumie metodologię badań naukowych (PS8_WG)
<ul style="list-style-type: none"> - Ma wiedzę o etycznych, prawnych i ekonomicznych uwarunkowaniach działalności badawczej i pracy badacza, zna metody oceny publikacji naukowych, projektów badawczych oraz zna zasady finansowania badań naukowych 	<ul style="list-style-type: none"> - Zna i rozumie ekonomiczne, prawne i inne istotne uwarunkowania działalności badawczej (PS8_WK)
<ul style="list-style-type: none"> - Potrafi samodzielnie sformułować problem badawczy oraz zaproponować i wykonać badania zmierzające do jego rozwiązania 	<ul style="list-style-type: none"> - Potrafi wykorzystywać wiedzę z różnych dziedzin do twórczego identyfikowania, formułowania i innowacyjnego rozwiązywania złożonych problemów lub wykonywania zadań o charakterze badawczym, a w szczególności: <ul style="list-style-type: none"> • definiować cel i przedmiot badań, formułować hipotezę badawczą • rozwijać metody, techniki i narzędzia badawcze oraz twórczo je stosować • wnioskować na podstawie wyników badań (PS8_UW)
<ul style="list-style-type: none"> - Potrafi przygotować tekst dotyczący zagadnień naukowych przeznaczony dla niespecjalistów 	<ul style="list-style-type: none"> - Potrafi upowszechniać wyniki badań, także w formach popularnych (PS8_UK)
<ul style="list-style-type: none"> - Umie kierować krajowym i międzynarodowym zespołem badawczym, także multidyscyplinarnym 	<ul style="list-style-type: none"> - Potrafi planować i realizować indywidualne i zespołowe przedsięwzięcie badawcze lub twórcze, także w środowisku międzynarodowym (P8S_UO)
<ul style="list-style-type: none"> - Nieustannie kształtuje w sobie krytyczną, autonomiczną i twórczą postawę wobec zawodu nauczyciela akademickiego 	<ul style="list-style-type: none"> - Jest gotów do podtrzymania i rozwijania etosu środowisk badawczych i twórczych, w tym: <ul style="list-style-type: none"> • prowadzenia badań w sposób niezależny • respektowania zasady publicznej własności wyników badań naukowych z uwzględnieniem zasad ochrony własności intelektualnej (P8S_KR)

* Efekty uczenia się wybrano spośród efektów kształcenia ustalonych dla studiów doktoranckich na Wydziale Elektroniki i Technik Informatycznych Politechniki Warszawskiej, ustalonych dla studiów doktoranckich na Wydziale Chemii Uniwersytetu Warszawskiego, oraz ustalonych dla studiów doktoranckich na Wydziale Dziennikarstwa i Nauk Politycznych Uniwersytetu Warszawskiego.

Jak korzystać z Polskiej Ramy Kwalifikacji?

Poradnik przedstawia podstawowe informacje na temat Polskiej Ramy Kwalifikacji, jej struktury oraz sposobu, w jaki zostały opracowane charakterystyki poziomów. Publikacja zawiera konkretne wskazówki pomocne w czytaniu i interpretacji poszczególnych zapisów. Omówiono też specyfikę kolejnych poziomów Polskiej Ramy i podano przykłady wybranych efektów uczenia się oraz kwalifikacji odniesionych do danego poziomu.

Poradnik jest wsparciem dla osób, które będą brały udział w określaniu poziomu kwalifikacji. Skorzystają z niego także wszyscy opisujący efekty uczenia się wymagane dla kwalifikacji oraz zaangażowani w tworzenie sektorowych ram kwalifikacji.

Instytut Badań Edukacyjnych

Głównym zadaniem Instytutu jest prowadzenie badań, analiz i prac przydatnych w rozwoju polityki i praktyki edukacyjnej.

Instytut zatrudnia badaczy zajmujących się edukacją – pedagogów, socjologów, psychologów, ekonomistów, politologów i przedstawicieli innych dyscyplin naukowych – wybitnych specjalistów w swoich dziedzinach, o różnych doświadczeniach zawodowych, które obejmują, oprócz badań naukowych, także pracę dydaktyczną, doświadczenie w administracji publicznej czy działalność w organizacjach pozarządowych.

Instytut uczestniczy w realizacji międzynarodowych projektów badawczych oraz projektów systemowych współfinansowanych przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

Kontakt:

Instytut Badań Edukacyjnych
ul. Górczewska 8, 01-180 Warszawa
tel. +48 22 241 71 70
e-mail: krkbiuro@ibe.edu.pl
www.kwalifikacje.edu.pl

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Egzemplarz bezpłatny